

Ikt. sz.: EUB-40/21-4/2015.

EUB-12/2015. sz. ülés
(EUB-35/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai ügyek bizottságának**
2015. május 5-én, kedden, 9 óra 32 perckor
az Országház főemelet 66. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása</i>	5
<i>A napirendi javaslat ismertetése, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az európai szomszédságpolitika 2014. évi végrehajtásáról és aktuális kérdéseiről</i>	5
<i>Dr. Mikola István tájékoztatója</i>	6
<i>Kérdések, észrevételek</i>	12
<i>Dr. Mikola István reagálása</i>	13
<i>Tájékoztató az 1829/2003/EK rendeletnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok területükön való felhasználásának korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezetről [COM (2015) 177]</i>	16
<i>Dr. Rác András tájékoztatója</i>	17
<i>Kérdések, vélemények</i>	19
<i>Dr. Rác András válasza</i>	20
<i>Elnöki tájékoztató</i>	22
<i>Az ülés berekesztése</i>	23

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató az európai szomszédságpolitika 2014. évi végrehajtásáról és aktuális kérdéseiről

Előterjesztő:

Dr. Mikola István külgazdasági és külügyminisztériumi államtitkár

2. Tájékoztató az 1829/2003/EK rendeletnek a tagállamok százalék a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok területükön való felhasználásának korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezetről [COM (2015) 177]

Előterjesztő:

Dr. Rácz András, a Földművelésügyi Minisztérium helyettes államtitkára

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Hörcsik Richárd** (Fidesz), a bizottság elnöke

Tessely Zoltán (Fidesz), a bizottság alelnöke

Csöbör Katalin (Fidesz)

Firtl Mátyás (KDNP)

Dr. Józsa István (MSZP)

Dr. Tóth Bertalan (MSZP)

Helyettesítési megbízást adott

Farkas Flórián (Fidesz) dr. Hörcsik Richárdnak (Fidesz)

Dr. Hörcsik Richárd (Fidesz) távozása után Firtl Mátyásnak (KDNP)

Gyopáros Alpár (Fidesz) Csöbör Katalinnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főtanácsadó

Dóczy Zsuzsánna munkatárs

Dr. Tamás Csaba Gergely szakmai tanácsadó

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Mikola István államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium)

Dr. Rác András helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium)

Megjelentek

Dr. Nagy Gábor főosztályvezető (Külgazdasági és Külügyminisztérium)

Homoki Hajnalka szakértő (Földművelésügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 32 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok, hölgyeim és uraim. Az Országgyűlés Európai ügyek bizottságának ülését megnyitom. Köszöntöm képviselőtársaimat, köszöntöm az Országgyűlés munkatársait, meghívott vendégeinket, és köszöntöm a napirendi pontok előadóit, először is Mikola István államtitkár urat a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről. Épp az előbb állapítottam meg, hogy gyakori vendégünk államtitkár úr, lassan tiszteletbeli tagunkká fogjuk fogadni. *(Dr. Józsa István: Ahhoz három egymást követő bizottsági ülésen kell itt lenni. Kettő megvolt. - Derültség.)* Köszönjük, hogy ismételten eljött és tájékoztat bennünket.

Az aláírt jelenléti ív alapján megállapítom, hogy bizottságunk határozatképes, eseti megbízásokat jelentek be majd az ülés végén.

A napirendi javaslat ismertetése, a napirend elfogadása

A második teendőnk a tervezett napirendi pontok megállapítása. Képviselőtársaim írásban megkapták a törvényi előírásnak megfelelően a napirendi ponti javaslataimat. Mára két napirendi pontot terveztünk. Az első: tájékoztató az európai szomszédságpolitika 2014. évi végrehajtásáról és aktuális kérdéseiről. Az előterjesztő: Mikola István külgazdasági és külügyminisztériumi államtitkár. A második napirendi pont egy szép hosszú mondat: tájékoztató az 1829/2003/EK rendeletnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok területükön való felhasználásának korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezetről. A napirendi pont előterjesztője Rácz Andás, a Földművelésügyi Minisztérium helyettes államtitkára.

Kérdezem képviselőtársaimat, hogy a napirendi ponttal kapcsolatban van-e valakinek kérdése. *(Nincs jelzés.)* Nem látok ilyet. Akkor szavazásra teszem fel: ki az, aki támogatja a napirendi pontok megtárgyalását? *(Szavazás.)* Köszönöm szépen.

A jegyzőkönyv számára megállapítom, hogy bizottságunk egyhangúlag elfogadta.

Tájékoztató az európai szomszédságpolitika 2014. évi végrehajtásáról és aktuális kérdéseiről

Tisztelt Bizottság! Tehát hozzákezdünk az 1. napirendi pont tárgyalásához. Mikola István államtitkár urat ezúttal a szomszédságpolitikai kérdések tárgyalására hívtuk meg, aminek aktualitását egyrészt a közelgő keleti partnerségi csúcstalálkozó adja, másrészt a jövő hét elején Lisszabonban kerül sor az Unió a Mediterrán Térségért Parlamenti Közgyűlés plenáris és bizottsági üléseire, amelyen az Országgyűlés delegációját jómagam vezetem.

Az Unió szomszédságpolitikáját mind déli, mind keleti viszonylatban egyrészt kihívások jellemzik, mint például az egyre szörnyűbb tengeri katasztrófák a déli tagállamok partjainál vagy éppen az ukrajnai konfliktus. Másrészt a társulási megállapodások vagy éppen a vízumliberalizációs megállapodások a szorosabb együttműködés előtt nyitnak utat.

Államtitkár úrtól egy rövid áttekintést szeretnénk kérni a keleti és részben a déli szomszédságpolitikához kapcsolódó aktuális kérdésekről. Megadom a szót államtitkár úrnak, és utána összegyűjtjük a kérdéseket, majd ismét visszaadom a szót államtitkár úrnak. Tessék parancsolni!

Dr. Mikola István tájékoztatója

DR. MIKOLA ISTVÁN államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium):
Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Nekem a felkérésben az volt megadva, hogy a 2014. évi végrehajtásáról kell beszélnem, mármint a szomszédságpolitikának. Hadd kezdjem azzal, hogy én a Külgazdasági és Külügyminisztériumba egy évvel ezelőtt érkeztem, az elmúlt év derekán, de az előtte lévő félévet, tehát 2014. I. félévét is áttekintettem a szomszédságpolitikai kérdésekkel kapcsolatban, és megpróbálom összefoglalni. De ahogy elnök úr kérte, inkább koncentrálnék az elmúlt év tapasztalatai alapján az új kihívásokra, mert rengeteg kihívás van.

Ahogy áttekintettem a 2014. évi szomszédságpolitikáját az Európai Uniónak, azt láttam, hogy nagyon nehéz év volt ez az Európai Uniónak és Magyarországnak is, hiszen egy valódi „moving target”, egy folyamatosan változó helyzet kezelésére kellett felkészülni, vagyis ezt kellett végezni. A világban globális kitekintéssel is meg lehet állapítani azt, hogy egy rendkívül turbulens, sokféle meglepetéssel, váratlan eseménnyel szolgáló év volt a szomszédságpolitika szempontjából 2014. Nagyon nagy kihívásokat jelentett ez az Európai Uniónak, Magyarországnak és a partnerségi gondolatban érintett országoknak is.

Szeretném azzal kezdeni, hogy 2015. március 4-én megjelent az európai szomszédságpolitika felülvizsgálatával kapcsolatos közös bizottsági és főképviselői közlemény, ez a bizonyos Zöld könyv. Nem tudom, hogy a bizottság tagjainak ez rendelkezésére áll-e. Ebben össze van foglalva mindaz, ami a szomszédságpolitikát historikusan, történelmileg jelzi, mint mérföldkövek jelzik, és össze van foglalva mindaz a kihívás is, amelyekkel 2014-ben szembe kellett nézni és amelyek 2015-ben is aktuálisak. A helyzet még fokozódott, ebben az évben már látjuk az első négy hónapban is, hogy a nemzetközi kihívások - utalok például az elnök úr által is az előbb felemlített migrációs kérdésekre - tulajdonképpen most még nagyobb megoldandó feladattömeget jelentenek számunkra.

Vázlatosan szeretném a következőket mondani. Ebben a Zöld könyvben, ami az összefoglalója a szomszédságpolitikának, meg vannak jelölve azok a felelős szervezetek, orgánumok, területek, akik a szomszédságpolitikában a fő felelősséget viszik. Nem árt ezekre nagyon röviden kitérni, ezek elsősorban tagállamok, partnerállamok kormányai, nemzetközi szervezetek, maga a strasbourgi Európai Parlament, a nemzeti parlamentek és a civil szervezetek sora.

A magyar álláspont általában a szomszédságpolitikával kapcsolatban úgy foglalható össze, hogy Magyarország törekszik arra, hogy meghatározza vagy segítsen az Uniónak meghatározni a szomszédságpolitikával kapcsolatos főbb stratégiai vonulatokat, és megpróbálja konstruálni azt a keretrendszert, amelyben a szomszédságpolitika értelmezhető és művelhető. A magyar álláspont az a sok fórumon elhangzott álláspont - ez tulajdonképpen annak egy ilyen megközelítése, egy összegzése -, hogy a szomszédságpolitikát ma, ebben a változó déli, keleti partnerségi térségben nagy rugalmassággal lehet csak kezelni. Hiszen, mint említettem, egy valódi „moving target”-ről, egy változó szituációról van szinte mindenhol szó, amelyeknek a kezelése nagy rugalmasságot, reaktivitást és a változó helyzet gyors és pontos elemzését, értékelését is igényli. Gondolok itt elsősorban a Magyarországot is meglehetősen közvetlenül érintő krízishelyzetekre, nagy változásokra, így az ukrajnai változásokra, az Egyiptomban történetekre, az Irakban, Szíriában történetekre vagy éppen a líbiai helyzetre, amely napjaiban is sok tragikus történéssel és meglepetéssel is szolgált.

Szeretnék emlékeztetni arra, hogy a 2014. évi szomszédságpolitikában támaszkodott az Európai Közösség a 2008-ban elfogadott Mediterrán Unióhoz kapcsoló szabályozórendszerekre, támaszkodott a 2009. évi keleti partnerség első gondolatára, majd a szervezeti kialakulására. Itt elsősorban a keleti partnerségben érintett országok helyzetére és velük való foglalkozásra gondolok: Azerbajdzsán, Belarusz, Georgia, Moldova, Örményország és Ukrajna. Szeretném felemlíteni még a 2014. évi szomszédságpolitikát nagyon komolyan befolyásoló, hosszú távú kihatással bíró, 2011-ben indult arab tavasz áramlatát, amely mára tudjuk, hogy nem tavasz, hanem más évszakkal kellene ezt jellemezni. De én is emlékszem, még 2001-ben - akkor még én kint dolgoztam Franciaországban - óriási pozitív felzúdulás és lelkesedés volt az arab, elsősorban az észak-afrikai területeken, de más területen lévő arab országok, közösségek demokráciatörekvései, demokráciakilátásai kapcsán is.

Elmondható, hogy 2014-re radikálisan megváltozott a nemzetközi helyzet. A bennünket leginkább érintő változás 2014-ben Oroszország-Ukrajna relációjában értelmezhető. Meg kellett élnünk 2014-ben a fokozódó orosz érzékenységet a keleti partnerség szervezetének, rendszerének a kialakulásával kapcsolatban, hiszen Oroszország 2014-ben és ma is ezt a nagy szervezetet úgy kezeli, mint a befolyási övezetét, és rendkívül érzékeny a keleti partnerség országaiban és egyáltalán a keleti partnerség területén történő változásokra, elsősorban az Európai Unióval kapcsolatos partnerségi viszonyrendszerek kiépítésére, de a NATO-val kapcsolatos érintkezésekre is.

A 2014. évet dominálta magyar szempontból az orosz agresszió, ami Ukrajnát érintette, és a probléma máig nem megoldott. Szeretném megemlíteni, hogy az elmúlt héten Kijevben részt vettünk a globális donorkonferencián, ami egy nagyon nagyszabású összejövetel volt, amit az ukrajnai elnök, Porosenko, Jacenyuk, az Európai Bizottság vezetője, Juncker úr és más európai méltóságok, az OECD vezetői, nagyon sok államfő, miniszterelnökök tiszteltek meg. Egyértelműen érzékelhető volt ezen a nagy, globális konferencián is, hogy nemhogy nem oldódott meg az ukrajnai helyzet, hanem újabb és újabb válságokkal kell számolni.

Sajnos az ukrajnai reformok nem indultak el igazán, nem indult el az alaptörvény, az új alkotmány létrehozásával vagy a korábbi alkotmány módosításaival valamilyen új alapjogrendszer kialakítása, de nem indultak el azok a reformfolyamatok sem, amelyek a jó kormányzást, az antikorrupciós politikát vagy éppen a közigazgatási rendszer kiépítése szükségességét mint európai elvárást is jelentik.

Az európai integrációs perspektíva, ami főleg a keleti partnerség országaiban érzékelhető, sokféle izgalmat váltott ki nemcsak az orosz partnerben, hanem az Európai Unióban is most már. Emlékeztetni szeretnék arra, hogy egyre nehezebben kezelhetők Ukrajnának az Európai Unióhoz vagy éppen most az OECD-hez vagy éppen a NATO-hoz kapcsolódó tervei, egyre nehezebben kezelhetők Ukrajnának a vízumliberalizációjával kapcsolatos, a decentralizációval, privatizációval kapcsolatos elképzelései. Az Európai Unió többet vár Ukrajnától, és úgy tűnik, hogy Ukrajna és egyáltalán a keleti partnerség országai azt a reformelkötelezettséget, amelyet a szomszédságpolitika keretében az Európai Unió remél és elvár ezektől az országoktól, nem nagyon látja. Tehát most érzékelhető egy feszültség a keleti partnerségi országok és az Európai Unió között az elvárások és a teljesülésekben való elmaradás miatt.

Ez egyre érzékenyebb kérdés, és a rigai csúcson - ha már elnök úr említette, ez május 21-22-én lesz államfők részvételével - két nagyon izgalmas kérdés fog felmerülni. Az egyik az előbb említett ukrajnai alkotmányozási és reformfolyamatok

kérdése, a másik pedig egy csokorban Ukrajna európai uniós közeledése és a vízumliberalizáció kérdése, amit Ukrajna elvár, sürgeti ezeket a befogadó folyamatokat, a korábbi rendet és csatlakozásokkal kapcsolatos elvárásokat is, hogy is mondjam, fölgyorsítva, megváltoztatva, Európa pedig egyre inkább rezisztál ezzel a sürgetési folyamattal szemben, és az ebből származó feszültségek ma érzékelhetők.

Az Európai Unió fontosnak tartotta 2014-ben, és 2015-ben is fontosnak tartja, hogy a keleti partnerség országaiban vagy éppen a déli partnerségi szomszédságpolitikai relációkban - így szerepel a Zöld könyvben - az útválasztás szabadságának a tiszteletben tartása kiteljesedjen. Nagyon érdekes ez a gondolat, és ennek az interpretációja egyértelműen jelzi azt, hogy a további szomszédságpolitikában kiemelten kell figyelni azokra a nemzeti sajátosságokra, a partnerországok nemzeti sajátosságaira, amelyek egy reformfolyamatban, annak a kialakításában, egy jó gyakorlat implementációjában feltétlenül szem előtt tartandók.

Nem fogalmazza meg a könyv vagy a kiadvány, ez a Zöld könyv egyértelműen, de egyértelműen jelzi ugyanakkor azt - ha nem is *expressis verbis*, de benne van a mondatok mögött az a gondolat -, hogy talán végig kell gondolni a demokráciáknak is az erőszakos implementációját ezekben az országokban, hiszen éppen az arab tavasz folyamán megéltük azt a helyzetet, hogy elsősorban az amerikai típusú demokrácia gyors implementációja turbulens folyamatokat indított el ezekben az országokban, amelyek nehezen kontrollálhatóvá váltak, helyel-közzel polgárháborús viszonyok kialakításában is mintegy közrejátszottak. Tehát a Zöld könyv és az Európai Unió az útválasztás szabadságának a tiszteletben tartását egyre fontosabbnak tartja, és ez alatt azt érti, hogy egy szerves fejlődés folyamán érhető el az az állapot, ahol valóban kiteljesedhet egy szomszédságpolitika, kiteljesedhet egy partnerség, és létrejöhetnek azok a demokráciák, amelyek hosszú távon együttműködésre képesek mind gazdasági, mind szociális és egyéb területeken. Ez időigényes, és kellő rugalmasságot kell ezekkel a folyamatokkal kapcsolatban tanúsítani, és az időt is rá kell szánni ezeknek a demokratikus folyamatoknak a kiteljesítésére és a demokratikus berendezkedés, a jogállamiság kialakulására.

Kihangsúlyozza a 2014. évet összefoglaló és a 2015-ös programot leíró Zöld könyv a biztonságpolitikai dimenziókat is, amelyeket erősíteni kell.

Szeretnék még néhány szóval kitérni gondolatébresztőként a keleti partnerség rigai csúcs előkészítésére, ahol is a tervekben és a konferencia előzetes anyagaiban lépten-nyomon hangsúlyosan szerepel Ukrajna függetlensége és területi integritása melletti kiállás, ami azért is nagyon érdekes, mert mi is hangsúlyozzuk ezt, még a Krímnek az Ukrajnához tartozását is, és sokan felvetik a rigai csúcs előtti vitákban - és azt hiszem, hogy egy ilyen parlamenti bizottság előtt erről lehet szólni, hiszen az elmúlt héten Kijevben is elhangzott ez, ha nem is mindig az előadási pódiumokról, de a háttérbeszélgetésekben is -, hogy tulajdonképpen azok a folyamatok, amik elindultak Ukrajnában, bizonyos irreverzibilis elemeket, visszafordíthatatlan elemeket is tartalmazhatnak, és jó lenne a tárgyalások során - akár normadial típusú tárgyalásokról, akár a szélesebb körben történő, tehát az Egyesült Államok bevonásával történő tárgyalásokról van szó - figyelembe venni azt a reális helyzetet, ami pillanatnyilag Ukrajnában kialakult.

Ukrajna - és a csúcshoz az egyik fő témája lesz ez - egy decentralizációs politikába fogott és ezzel párhuzamosan egy erőteljes privatizációt kíván végig vinni annak ellenére, hogy mint említettem, az alaptörvényben azok a változások nem történtek meg, amelyek ezt a folyamatot biztonságossá és levezényelhetővé teszik. A decentralizáció egy érzékeny kérdés Ukrajnában, hiszen ha rákérdez az ember, hogy mit értenek decentralizáció alatt, akkor nincs válasz rá. Ha konkrétan kérdezzük -

és én ezt megtettem ott vezető döntéshozók előtt is -, ha megkérdezi az ember, hogy ez alatt most föderalizációt értenek-e, akkor élesen elzárkóznak: föderalizációról szó sem lehet, Ukrajna nem akar föderális berendezkedést. Ha a következő kérdés úgy hangzik, hogy valamiféle autonómiát akarnak? Akkor éles elzárkózás a válasz, autonómiát nem akarnak. Ezek után, ha visszacsatolódik a kérdés - ez jellemzi egy kicsit az egész helyzetet -, hogy akkor milyen típusú decentralizációban gondolkodnak, akkor mindenféle homályos ötletelés folyik, hogy talán valamiféle, a budget feletti pénzügyi rendelkezési jogot, valamiféle helyi regionális szabályozási lehetőséget delegálnának a különböző térségekre. És ha utána elhangzik a negyedik kérdés is, amit feltettem, hogy akkor ugyanúgy kezelik-e a keleti régiókat, mondjuk, Dombasz térségét, mint a középső meg a nyugati országrészeket, akkor elhangzik, hogy nem, mert ott a helyzet különböző, és ott különböző megoldások kellenek. Tehát a lényeg az, hogy ha a rigai csúcson felmerülő decentralizáció kibontásra kerül, akkor valószínűleg ki fog derülni, hogy nincs definiálva pontosan, hogy mit értenek decentralizáción, még kevésbé definiált az a folyamat, amit privatizáció alatt értenek.

Aki követi az ukrainai eseményeket, tudja, hogy az oligarchán belül komoly háborúk vannak Ukrajnán belül. Porosenko elnök - aki maga is egy oligarcha, ő egy felvilágosult oligarcha, szeretném is azt megjegyezni, hogy kiválóan beszél angolul, rendkívül intelligens, európai megjelenésű, nagyszerű szónok, de ő is egy oligarcha -, aki most főleg Dombasz térségében és Dél-Ukrajnában nekiment az ottani haduraknak, elvette a magánhadseregeiket, hiszen ezek magánhadseregekkel rendelkeznek, befagyasztotta a bankszámláikat, utána visszaadta a pénzük egy részét, tehát megy ez a huzavona. Ezek az oligarchák viszont nagyon komoly nemzetközi befolyással bírnak, kettes, hármas, négyes állampolgárok szerepelnek közöttük, kapcsolataik vannak a világ láthatatlan pénzügyi birodalmihoz. Tehát nagyon komoly belső feszültségek vannak most Ukrajnában, amelyek megkérdőjelezik, és nyilván a rigai csúcson erről is szó lesz, azt a teljesíthetőséget, amit az Európai Unió elvár Ukrajnától, tehát: alaptörvény-módosítás, egy jogállamiság kiépítése, antikorrupciós politika végigvitele és egy stabil kormányzás megteremtése.

Nagyon sok gondot okoz a szomszédságpolitikában most az ukrainai kormányon belüli feszültségtömeg is, ami felmerült most a múlt héten Kijevben is. Rákérdeztek újságírók Jacenyuk elnöknél, hogy most akkor kormányválság van? A válasz az volt, hogy nincs kormányválság, de egy ilyen átmeneti helyzetben az természetes folyamat, hogy a kormányon belül komoly viták vannak, lemondások és komoly feszültségek jellemzik a jelenlegi kormányzást. Tehát nem mondható az el, hogy egy stabil, hosszú távra kiszámítható kormány és egy kormányzati technika viszi az ukrainai reformokat.

A rigai csúcs előkészítésében még szerepel természetesen az Unióval való együttműködés fontossága a partnerországok oldaláról, ahol óriásiak az elvárások az Európai Unióval szemben, de ismétlem, a másik oldalon viszont egy az elvárásoknak nem megfelelő reformteljesítmény tömege bontakozik ki. Tehát ez a feszültség valószínűleg uralni fogja ezt a nagyon fontos történelmi jelentőségű rigai csúcst. Európa elvárja a reformelkötelezettség erősítését ezektől a térségektől és elvárja, mint ahogy említettem, a stabilitást is.

Mik az Európai Unió lehetőségei a szomszédságpolitika tekintetében a 2015. évben? Csak felvillantani szeretnék néhány fontos kérdést. Az egyik a támogatáspolitiká. Az Unió elkötelezett a továbbiakban is a támogatások, elsősorban fejlesztési támogatások tekintetében. Csak megemlítenék egy adatot, éppen most néztem meg, hogy 2014 és '20 között csak a dél-mediterrán térségben 15,5 milliárd euró támogatás van kilátásba helyezve, ami egy irdatlan nagy összeg, tehát

pénzügyileg is az Európai Unió támogatni kívánja a szomszédságpolitikát, és támogatni kívánja azokkal a jó gyakorlatokkal is, amelyek implementációjával a kicsit lassú és nem kellő ütemben történő reformfolyamatok vitelét is. Tehát a „best practice”-ek, a jó gyakorlatok nagyon komoly európai hozzáadott értékek lehetnek a partnerországok, a szomszédságpolitika szempontjából a reformok felgyorsítására.

A versenyképes oktatás egy nagyon fontos célkitűzés, ahol az Európai Unió segíteni tud. A humán erőforrás jó kondíciója a gazdasági prosperitásnak meghatározó tényezője és a fenntarthatóságnak alapeleme. Európa ezzel a tudástőkével, „knowledge based capital”-lel, oktatási technológiákkal, amelyekkel rendelkezik, ugyancsak a partnerországi kapcsolatokat tudja segíteni és szándékozik segíteni. Nagyon fontos - és természetesen Európa is az együttműködéstől kölcsönös előnyöket vár el -, hogy az üzleti kapcsolatok is fejlődjenek, kölcsönös előnyök jelenjenek meg ezekben a kapcsolatokban, és Európa hangsúlyozza a kis- és középvállalkozásoknak a reformfolyamat szempontjából kulcsjelentőségét, kulcsszerepét, természetesen gondolva itt a befektetési lehetőségekre is és a kétirányú gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok erősítésére.

Külön fejezetben szerepel az európai 2015-ös tervekben az energiabiztonság további növelése, és ez egy nagyon fontos kérdés. Ebbe nemcsak az energiadiverzifikáció, a hatékonyság növelése tartozik bele, hanem Európa gondolkodik már egy hosszú távú európai energiabiztonsági kérdéskörben is, az energiaunióról van szó. Az energiaunió kapcsán, annak a kiépítése folyamán Európa szeretné azt, ha az energiakérdésekben egy bizonyos fokú depolitizálódás következhetne be. Ez alatt azt érti, hogy ha Európában kialakul az az infrastruktúra, kialakul az a diverzifikációs rendszer, ami az energiaforrásokhoz való egyenlő hozzáférési esélyt jelenti az európai tagországoknak, akkor előállhat egy olyan helyzet, hogy ha mindenki hozzáfér a szükséges energiaforrásokhoz, olyan helyzetbe kerül Európa, ahol nincs már kiszolgáltatva oroszoknak, araboknak, másnak, hanem megversenyeztetheti azokat a forrásokat, amelyekről az európai ellátásbiztonságot remélve gázt, olajat és más energiaforrást vásárolhat.

Ez a kérdéskör, mármint az európai energiaunió kérdésköre úgy kapcsolódik a partnerséghez, a szomszédságpolitikához, hogy egy ilyen helyzet kiépülése folyamán már, de végül is a létrejöttékor biztosítható az, hogy a szomszéd partnerországokkal is egyenlő esélyű energiához való hozzáférést, egyenlő esélyű partnerségi állapotot lehet kiépíteni az energiaszükségletnek a partnerországokban, a szomszéd országokban való a biztosítására is. Nagyon érdekes ebben a vonatkozásban a szomszédságpolitikában Algéria, Líbia, Egyiptom és Izrael szerepe is, hiszen ők is rendelkeznek fosszilis energiákkal és szeretnék, ha egyenlő eséllyel kapcsolódhatnának be abba a globális energiapolitikai elképzelésrendszerbe, amelynek Európában a majdani európai energiaunió lesz a letéteményese.

A következő nagy kérdés - amivel az EU foglalkozik, és ami valószínűleg a rigai csúcson is egy nagyon élénk vitát kiváltó kérdés lesz, és mi is érdekeltek leszünk ebben a vitában - a déli szomszédság országaival kialakított migrációs és mobilitási együttműködés kérdése. Ez a Zöld könyvben is hosszasan és nagy súllyal szerepel, ugyanis az európai közösség a szomszédságpolitika dimenziójában is aggódik a déli migrációs nyomás miatt, ennek a szabályozatlansága miatt, és az anyag hangsúlyozza azt az igényt, azt az elvárást, ami az Európai Unió számára óriási kihívás, nevezetesen, hogy ezt a migrációs hullámot csak a szomszéd országokban, a tagországokban lehet kezelni. A jelenlegi helyzet, ahol végül is egy ilyen végállomás vagy elszenvedői szerepre van kényszerítve Európa és főleg egyes európai országok, hosszú távon tarthatatlan, tehát ennek a migrációnak a prevenciója szempontjából

éppen a szomszédságpolitika lehetőségeit, eszközeit kihasználva az adott országokban, amelyekből a nagy útra kelések, a kivándorlások, a menekülések történnek, ezeknek a helyzetét javítandó és az ottani kontrollrendszerek kiépítésével lehet igazán valamiféle megoldást tenni.

Említettem már, de újra kitérek rá, hogy az Európai Unió számára a rigai csúcson is fontos kérdés lesz a vízumpolitika, ez elsősorban Ukrajna vonatkozásában, de nemcsak Ukrajna vonatkozásában, hanem a keleti partnerség országai számára is egy rendkívül érzékeny kérdés. Amikor kint voltunk a múlt héten, nekem is nekem szegeztek több oldalról a kérdést, hogy Magyarország mit szól ehhez, mert visszautasítottuk Ukrajna vízumkérelmét; nem mi, magyarok, hanem az EU Presidencyt vivő fővárosban történt konferencián nem fogadták el ezt a sürgető igényt, miszerint Ukrajna vízummentességet kapjon, és hogy mi hogy állunk ehhez. A választ nagyon nehéz erre megadni. Mi azt mondtuk erre - angolul beszélünk -, hogy „It takes time.”, hogy ez időbe kerül, erre föl kell készülni, erre elő kell készíteni a terepet, és ez nem lehet egy ad hoc, azonnali, átgondolatlan intézkedés, gondolok itt Schengenre, a schengeni problémákra. Tehát összekapcsolódnak azok az európai védőrendszerek, amelyek végül is tartalmazzák ezt a vízummentességgel vagy vízumliberalizációval kapcsolatos elvárást is. Ezek nagyon alapos előkészítést igénylő kérdések, és nincs helye ebben a türelmetlenségnek.

Végül reményeink szerint a rigai csúcs foglalkozni fog európai felvetésre a keresztények, jazidok és más vallási közösségek szerencsétlen helyzetével. Nem akarok most már számokat mondani, én személyesen jártam Irakban, fönt Mezopotámia északi részén, és bizony, amit ott hallottam, az elrettentő és borzalmas volt. Az ottani, közel milliós keresztény közösségből most már csak olyan 100-150 ezren vannak a helyükön, a többiek elmenekültek a hegyek közé vagy éppen elpusztították őket. Ugyanez a helyzet a jazidokkal, akik éppen a napokban vannak szörnyű támadásoknak kitéve, vagy más ilyen targeted minorities, ilyen célzott kisebbségek, amelyek az ISIL-Daesh-jelenségnek a nagyra növéseivel párhuzamosan gyakorlatilag elvesztik a lakóhelyüket, elvesztik a történelmi bázisukat.

A kérdés azért is érdekes Európa számára, mert az európai kultúrának, a zsidó-keresztény kulturális örökségnek ez a térség, Irak és főleg Irak északi része, főleg a mai Kurdisztán autonóm terület Észak-Irakban, Erbil, Ninive, Számarrá, ezek a történelmi alaphelyei, hétezer éves kultúra ez, a világ legrégebbi épített örökségei ebben a térségben vannak, a Citadella hétezer éves, a világ legrégebbi épített öröksége. Tehát Európa nagyon érzékeny erre a kulturális talapzatra úgy is, mint az európai identitás egyik nagyon fontos kulturális alapjára és forrására; ezek a kérdések is szóba fognak kerülni.

Szeretnék emlékeztetni arra, hogy társulási megállapodások is kötöttek 2014-ben és előtte is, gondoljunk Ukrajnára, Moldovára, Georgiára.

Nagyon nagy kérdés lesz a rigai csúcson - és ez kicsit az elmúlt év kritikájába is beletorkollhat -, hogy fel lehet-e eredményeket mutatni a partnerországok felé. Mik azok az eredmények, amelyeket 2014-ben vagy az előtte lévő években a partnerségi gondolat, a szomszéd országai, a szomszédsági rendszerek kinkeserves építése hozott? Mik ezek az eredmények? Hol vannak ezek az eredmények? Azt gondolom, hogy a válasz az lehet - és ezzel be is fejezem, és utána, ha vannak kérdések, szívesen válaszolok, ha tudok -, hogy elindult egy olyan gondolkodás, amely partnereket keres, partnerekben gondolkodik, elindult egy olyan nehéz időszakban, amikor a világnak azokban a térségeiben, ahol az Európai Unió vagy éppen mi, tagországaként az Európai Uniónak szomszédokat, együttműködést, szakmai, tudományos, kulturális, piaci, üzleti együttműködést remélünk. Elindult egy párbeszéd, elindult egy

együttgondolkodás, de konkrét eredmények, amelyek már egyértelműen jeleznek ennek a keleti partnerségnek vagy déli szomszédsági kapcsolatoknak, mediterrán kapcsolatoknak az eredményét vagy a hozadékát, még váratnak magukra, és inkább a problémák, a problémamegoldás van a beszélgetések, a találkozók, a konferenciák, a párbeszéd - és nyilván ez így lesz a rigai csúcson is - központjában.

Elnök úr, köszönöm szépen, ezeket a gondolatokat akartam felvetni. A téma parttalan, óriási, szinte áttekinthetetlen és folyamatosan változó. Ha kérdés van, igyekszem válaszolni.

ELNÖK: Köszönjük szépen államtitkár úrnak a beszámolóját. Megjegyzem, hogy nemcsak az államfői találkozón, a rigai találkozón lesz központi téma a keleti partnerség, hanem a május 31-én és június 1-jén, 2-án Rigában tartandó bizottsági elnöki értekezletnek, a COSAC plenáris ülésének is ez lesz az egyik központi témája.

Megnyitom a kérdéseket, véleményeket. *(Jelzésre:)* Józsa képviselő úré a szó.

Kérdések, észrevételek

DR. JÓZSA ISTVÁN (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Igen kimerítően ecsetelte államtitkár úr a Zöld könyvet és az ezzel kapcsolatos magyar álláspontot, a tárgyalásait Ukrajnával. Ugyanakkor számomra nem nagyon derült ki a magyar álláspont olyan összefüggésben, hogy ezelőtt tíz évvel Oroszország külpolitikai doktrínájának a változása egyértelműen európai orientációt mutatott. Véleménye szerint miért állt meg ez a folyamat? Miért csak Ukrajnáig jutott? Ahogy említette, ez egy fokozott érzékenységi terület Oroszország számára. Hogy működik a Belgrád-Moszkva tengely? Hogyan értékeli az Unió, Magyarország, hogy végül is Belgrádban Šešelj vajda utódai alakítottak kormányt, vagy az abból kinőtt párt alakított kormányt? A szomszédságpolitikában ez előrelépést jelent, vagy visszalépést? Hol tart Belgrád közeledése az Európai Unióhoz? Szintén az európai szomszédságpolitikán belül Magyarország milyen szerepet tud vállalni, mondjuk, általában a nyugat-balkáni területnek az Európához közelítésében?

Ezzel az infuse helyzettel kapcsolatban, amit Ukrajnával kapcsolatban mondott, államtitkár úr szerint Rigában várható-e, hogy uniós szinten valami lépés elhatározásra kerül, hogy ez a pathelyzet valamilyen irányba változzon? Akár mondjuk, nyomást gyakorolni Ukrajnára, hogy a decentralizációs elvi elköteleződését kicsit konkrétabban fogalmazza meg. Tehát lenne ennek kezelhető módja, talán még a kárpátaljai magyaroknak is jól jöhetne. Milyen várakozásai vannak ebben a tekintetben a rigai csúccsal kapcsolatban?

ELNÖK: Köszönöm szépen. Firtl Mátyás képviselő úré a szó.

FIRTL MÁTYÁS (KDNP): Tisztelt Államtitkár Úr! Köszönjük ezt a részletes beszámolót. Azzal kapcsolatban, amit felemlített Ukrajna vonatkozásában, számomra az a kérdés, hogy az Európai Unió felkészült-e a szomszédságpolitika kapcsán arra a nyomásra, ami az ősszel, a téllal várható. Ez vonatkozik Magyarországra, Lengyelországra, Szlovákiára, mert lehet szomszédságpolitikáról beszélni, de a konkrét probléma az ősszel-téllal megjelenik itt a határainkon. *(Csöbör Katalin megérkezik az ülésre.)* Amikor az Európai Unió foglalkozik ezzel és meghatározza - mert tulajdonképpen 2003 óta foglalkoznak ezzel a kérdéskörrel -, és most itt van egy tényleg akut kérdés a határainkon, akkor arra van-e valami felkészülés? Hallani róla? Nem hallani róla? Az, hogy mi Magyarországon próbálkozunk, az egy dolog, de a későbbiek során erre mindenképp fel kell készülni, hiszen az ottani - elhangzott államtitkár úrtól is - gazdasági eredmények, a dolgok nem úgy állnak, hogy ott valami

érdemi változás történne. Ebből fakadóan nagy gondok elé nézünk, úgy gondolom, úgy Magyarország, mint akik közvetlenül a határon vannak. Ez az egyik.

A másik: ön utalt arra, hogy a támogatáspolitikát - ugye, 2015-től beszélünk itt erről a 15 milliárdról; az ezt megelőző időszakban odapumpált pénzeknek voltak-e eredményei? Bár az eredményeket is mondta, hogy olyan túl sok eredményt nem látunk. Az Európai Unió egyáltalán végiggondolja-e azt, hogy amikor a forrásokat odateszi, akkor annak az eredményét miként várja el. Mint ahogy Ukrajnában sem tudjuk még azokat a demokratizálódási folyamatokat sem befolyásolni sem, mert beszélünk róla, de egészen mást gondolnak ők. Ugyanez vonatkozik az arab tavaszra.

Az energiaunióval kapcsolatban, amit elmondott, természetesen egyet tudunk érteni, vagy ez lenne a cél. Itt csak egy költői kérdés: mit szól mindehhez Amerika? Az ő energiapolitikájába belefér-e ez a dolog? A migrációs nyomás szabályozatlanságát már tapasztaljuk, és itt is azt is lehet látni, hogy a mediterrán térségnek mekkora nagyon nagy problémája van ebből. Megint, mit tesz ez Európai Unió? Ugyan a szabályozatlanságról beszélünk, itt éljük mi magunk is Magyarországon meg ennek a kérdéskörét, hogy felgyorsítja-e ez a várható döntéseket, lépéseket?

Ezt szerettem volna itt megkérdezni, mert a prevencióról beszéltünk, csak azt látjuk, hogy az arab tavasz irányába is nagy várakozással voltunk, a vége az lett, hogy sokkal nagyobb káoszt alakult ki, mint előtte volt. Ezt meg kell állapítani sajnos, legalább is ilyen fiatalos ember, mint én, ezt tudom megállapítani, hogy többet vártunk, aztán rosszabb helyzet alakult ki. Ami pedig a keresztény közösségek, tehát a zsidó-keresztény kultúrkör elleni támadást illeti - mélységesen egyetértek, és még inkább hangsúlyozni kellene, hiszen tulajdonképpen valamikor Bagdad egy zsidó többségű város volt, most meg kell nézni, nincs, alig vannak. Tehát ez ugyanúgy fog vonatkozni bármelyik vallásra vagy akármilyen kisebbségre. Tehát ez a támadás nem áll meg, ez ellen egységesen fel kellene lépni. Itt csak beidéznék egy zsidó asszonytól egy idézetet, hogy amikor Bagdadból kiüldözték őket, azt mondta a keresztényeknek, hogy szombat után jön a vasárnap. És beigazolódtott. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Több kérdés nincs. Engedjen meg egy nagyon rövid kérdést. Államtitkár úr nagyon helyesen említette, hogy az Európai Unió keleti partnerségi politikájában egy fontos szerepet játszik az energiabiztonság. Erről már többször volt szó, de most az energiaügy tekintetében Azerbajdzsán szerepe mennyiben értékelődhet fel nemcsak Magyarország, hanem az Európai Unió más tagállamai szempontjából?

Tisztelt Államtitkár Úr! Több kérdés nincs, visszaadom a szót. Kérem, hogy röviden válaszoljon a kérdésekre.

Dr. Mikola István reagálása

DR. MIKOLA ISTVÁN államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen. Tényleg röviden fogok válaszolni. Józsa István képviselő úrnak mondom, hogy Magyarország, ezt hangsúlyozni szeretném, a Nyugat-Balkánnak az európai orientációját nagyon támogatja. Tehát számunkra ez stratégiai kérdés. Nem vagyunk egyedül ezzel a támogatással, de meglehetősen messze van, ha az általunk is bejárt és más európai uniós tagország csatlakozásához is feltételül szolgáló elvárásokat teljesíteni akarják, akkor ez még hosszú időbe kerül. Legyünk őszinték ebben, és Šešelj vajda meg Belgrád meg nemcsak ezek a térségek, hanem a Nyugat-Balkán más térségeiben is vannak olyan, például koszovói helyzetmegoldás – tehát, nagyon sok olyan kérdés van, ami éves távlatokban sem remél igazán, legalábbis gyors megoldást. Tehát azt gondolom, hogy támogatja Magyarország; egyértelműen Nyugat-Balkánnak az európai uniós közelítése mellett van, de ragaszkodik ahhoz,

hogy a feltételeket ezeknek az országoknak is teljesíteniük kell az Európai Unióhoz való csatlakozáshoz. Az Európai Unió ebben a kérdésben nem ilyen egyértelmű, a bővítéssel kapcsolatban az Európai Unión belül sokféle álláspont van, de Európa most - azt hiszem, az a helyes szó, ahogy én látom és mi látjuk - óvatos a bővítéspolitikájában.

A rigai konferencián a patthelyzet - képviselő úr használta ezt a szót - feloldására azt gondolom, hogy nincs igazán esély. A problémák felvetésére és egy őszinte diszkusszióra számítunk, ami nagyon fontos lenne, főleg azt a feszültséget oldandó, ami láthatóan napról napra nő, ami Ukrajna vagy éppen a keleti partnerség országainak az Európai Unióhoz, az Európai Unióval kapcsolatos elvárásait tekintve a két oldalról megmutatkozik. Ezeket ki kell beszélni, ezt át kell beszélni, például a vízumkérdésben el kell mondani, hogy mik a feltételei annak, hogy a vízumliberalizáció az ő elvárásaik szerint történhessék. Ennek a feltételeit definiálni kell. Azt gondolom, hogy egyértelmű feladványt kell ezeknek az országoknak adni. Ha rajtam múlna, én még azt is hozzátenném, hogy talán még határidővel. Ukrajnában most az elnök a parlament fölmozdítását helyezte kilátásba, amennyiben a parlament a következő ülésén nem szavazza meg az alkotmányreformnak azokat az alapelemeit, amelyek már régen ott vannak a parlament előtt. De kérdés, hogy meg fogja-e szavazni, hiszen olyan ellenérdekeltség van a parlamenti képviselők között ebben a kérdésben - és nem folytatom a gondolatot tovább. Tehát a rigai csúcson az Európai Unió tehet annak érdekében, hogy nyomást gyakoroljon Ukrajnával szemben a reformfolyamatok érdemi megkezdése, elindítása tekintetében. És ez a nyomás eredményes lehet, hiszen olyan elvárásokkal élnek felénk, hogy feltételeket teremthetünk ezek teljesítéséhez.

Firtl Mátyás képviselő úrnak: sok kérdést tett fel, én a biztonságpolitikáért vagyok felelős, és ezért elsősorban abból a szempontból szeretném ezt megközelíteni. Az őszi-téli nyomás, energia- és más nyomás kapcsán nemcsak őszi-téli nyomásról van itt szó, hanem a walesi csúcson, a NATO-csúcson, akkor még Băsescu volt Románia elnöke, aki ott, Obama elnök előtt egy ilyen imaginationt, egy ilyen látomást vetített fel. Rendkívül szenvedélyesen elmondta - ő, mint öreg, tapasztalt politikus -, hogy az orosz nem fog megállni Transznisztriáig. És ezt végigvezette ott - döbönt csend volt egyébként -, elmondta, hogy hogyan fog az orosz elmenni Mariupolon túl a Krím fölé, megteremti a Krím felé a szárazföldi összeköttetést, amely stratégiai kérdés neki, és után tovább megy, és már ott van a Dnyeszteren túl, már ott van Transznisztriában.

Mi jártunk Transznisztriában - alig várják az oroszokat. Az egy orosz többségű, orosz nyelvet beszélő része Moldáviának, alig várják az oroszokat. Az ukránok óriási hadállásokat építenek ki transznisztriai és ukrán határon. Ugye, Transznisztria Moldovának integráns része, de szeparatista politikát folytat. Tehát valóban van egy ilyen rémálom, hogy esetleg ez a folyamat, ha tovább megy, ez a furcsa hadviselés, és nem sikerül valamiféle érvényt szerezni a „Minszk-2” megállapodásnak, nem sikerül valamiféle fegyverszünetet biztosítani, és a tárgyalóasztalnál megpróbálni rendezni a konfliktust, akkor valóban nagyon nehéz helyzet állhat elő. De amit Băsescu felvetített, ez csak egy ilyen elképzelés volt, egy ilyen látomás volt, de háttorzongató volt, mert ez már egy harmadik történelmi nagy katasztrófának az előszelét is jelentette. És tessék figyelni arra, hogy Románia milyen erősen atlantista politikát folytat most, egyértelműen az amerikai oldalhoz csapódva, szinte héjaként viselkedik bizonyos kérdésekben. Tehát ez, amit én mondtam itt a Băsescu-felszólalás kapcsán, tulajdonképpen már érzékelhető egyes országok hozzáállásában, amennyiben félnek

ettől az időszaktól vagy ettől a helyzettől, ami esetleg bekövetkezhet. Reméljük, hogy ez csak egy sötét látomás és nem következik be.

Nagyon nehéz kérdés, és nem tudom, a rigai csúcson vagy utána, az elnök úr által említett találkozók, konferenciák szóba kerül-e, de egyre érzékenyebb kérdés a kulisszák mögött a szankciók kérdése is. Ezzel is foglalkozni kell. Mi, magyarok egyetértettünk a vízumbefagyasztással, egyetértettünk a második szankciós lépéssel is, amikor a pénzek befagyasztására került sor, de mindig szkeptikusak voltunk a kereskedelmi szankciókkal kapcsolatban. Ez most is így van, de mivel az Európai Unió tagországa vagyunk, együtt mozgunk ebben az Európai Unióval, de most már nemcsak mi, hanem a németek és más tagországok is egyre idegesebbek a szankciók fenntarthatóságával kapcsolatban, és az idegesség abból fakad, hogy ezeknek a szankcióknak az eredményei nem igazán láthatók, a folyamat megy tovább egy kicsit a maga útján, de a gazdasági szankciók károkat okoznak, de ezeknek a hatása igazán nem látszik.

Voltak odapumpált pénzek sok helyre, eredményeik hol vannak, hol nincsenek, apróbb eredmények vannak, és amikor kivittük Kurdisztánba, Észak-Irakba a pénzt, akkor azért láttuk, hogy mit számított ott a bébiétel meg a gyerekeknek a kabát meg a takaró. Elképesztő! Azt az örömet, ami kitört! Meg kitört például a 246 tonna lőszer kapcsán, amit a hadseregnek adtunk, vagy most a 100-150 fő közötti katonai kontingens, amiből nálunk is nagy vita meg érzékenységek vannak, de tapsol a világ, ezt már kint észleltük most, hogy kint voltunk, ha nem is a nyakunkba borultak, de azt mondták, „Ez igen! Bravó! Bravó!”, ami kicsit jól is jött nekünk, mert mi mint oroszbarátok tűnünk fel sokszor ezeken a tárgyalásokon. De még az immigration officer is azt kérdezte tőlem, amikor beléptem Ukrajnába, hogy „Are you the big Russian boss?”, azt mondja nekem, hogy „Te vagy a nagy orosz főnök?”, tehát érzékelhető ez a magatartás. Ezzel most sokat javítottunk...(Dr. Józsa István: *Mondtad, hogy nem, az a Vona. - Derültség.*) Nem, kínomban azt mondtam, hogy nem, én magyar vagyok, úgy csináltam, mintha nem értettem volna a célzást, de kedvesen mosolygott, és értettem a célzást.

Amerika támogatja legjobb tudomásom szerint az energiauniós európai elképzeléseket, nem titkolva, hogy reméli azt, hogy a shale gas-zal meg más produktumával most már Amerika önellátó és lassan exportórré válik, ezzel ő ebbe a versenybe be tud szállni, és Amerika mindig bízott a nagy érdekérvényesítő képességében, tehát ha ott valóban megversenyeztetjük a beszállítókat, Amerika biztos, hogy nagy súllyal fog megjelenni a piacon.

Az EU a migrációval, most úgy látjuk, hogy eddig nem sok mindent tudott tenni. Egészen biztos, hogy fel fogja gyorsítani az intézkedéseket. Nekünk ehhez különleges érdekünk is fűződik, és érdekünk fűződik ahhoz is, hogy úgy gyorsítsa fel az intézkedéseket, hogy abból ne nekünk származzon kárunk olyan értelemben, hogy megrekednek itt nálunk a migránsok, és nem tudjuk továbbküldeni őket, tehát ebben valami egységes politika kellene, ahol a teherviselésben is az Európai Unió valamiféle közös felelősséget tud vállalni.

Igen nagy kérdés az, hogy ha az ISIL-Daesh-t, az Iszlám Államot - ami se nem iszlám, se nem állam, mert az iszlám egy békés vallás, államról meg nem is beszélhetünk, mert a berendezkedése nem állami berendezkedés -, ha legyőzzük, akkor mi lesz. Mert a szolgálatok jelentése szerint ott van körülbelül 40-42 ezer harcos, ezek fanatikus, mondhatom, hogy örültek, mert aki élve elvágja a torkot meg keresztre feszít fiatal fiúkat, meg élve eltemet időseket, arra nem lehet mást mondani, ezek nem normális emberek, emberi mivoltukból kivetkőzött borzalmak. De mi lesz akkor, ha szétkergetjük, legyőzzük a 42 ezres hadsereget? A világon mindenhol új

szigetek, új sejtek, új terroristák - tehát erre katonai-hadászai megoldás igazán nincs, ezt mindenki tudja. Hogy hol van a megoldás, arról inkább filozófiák vannak, nagy gondolat szükséges a világban, ez egy, bár nem a mai valóságban, napjainkban gyökerező gondolat, de attól még igaz persze.

Elnök úr kérdése - energiabiztonság. Azerbajdzsánnak szerepe lesz-e ebben? Igen, de tudjuk, hogy a Déli Áramlat megszűnt, ahelyett van most az új elképzelés, ami szerint az egy cső helyett - ami a Déli Áramlat kapcsán jött volna át a Fekete-tenger alatt, Égei-tenger alatt, és ment volna Görögországon keresztül tovább Európa felé, 65 billió köbméter gáz éves szállítási lehetőséggel szolgálva, ez lenne az igénye Európának és Törökországnak együttesen - most négy csővezeték fog jönni, csak az elsőről tudjuk azt, hogy mikor és hogy, ez 2016 végére fog működni a tervek szerint, a Gazprom finanszírozza meg, ez már azeri gázt is fog szállítani, de csak Törökországba szállít. Nekünk a fantázia, de Törökországnak fedezi 14 billió köbméter szállítási kapacitását, a gazdasági növekedéséhez szükséges éves energiaszükségletét.

A második csőben bízunk mi, de arról még nem lehet tudni pontosan, hogy hol jön, hogy jön, ki finanszírozza. Abban bízunk mi, hogy az Görögországon túl - különböző elképzelések vannak az utakra, a diverzifikációra vonatkozóan, de - eljön egész hozzánk, és nagyon fontos, hogy hozzánk eljőjön, mert megvásároltuk, kiépítettük az óriási tárolókapacitást, ami messze meghaladja a magyar szükségletet. Tehát nekünk ezzel a tárolókapacitással egy regionális felelősségünk is van, és Magyarország törekszik egy hub pozícióra, egy ilyen központi pozícióra, elosztó pozícióra a létrehozására, amiben igen nagy üzleti fantázia és igen nagy politikai jellegű potenciál is van. Ebben reménykedünk.

Az azeri gázra szüksége van Európának, ez egyértelmű, és az azeriekkel való jó kapcsolat - mert jó kapcsolattal van, kereskedelmi, üzleti kapcsolatok Azerbajdzsánnal -, úgy tűnik most, hogy lehetőséget is ad arra, hogy előbb-utóbb talán ezen a második csővezetéken keresztül az azeri gáz is el fogja érni talán a szerb területeken keresztül, a Balkánon keresztül Magyarországot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen államtitkár úrnak a beszámolóját. Köszönöm, hogy eljött és tájékoztatott bennünket.

Tájékoztató az 1829/2003/EK rendeletnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok területükön való felhasználásának korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletervezetről [COM (2015) 177]

Tisztelt Bizottság! Áttérünk a 2. napirendi pontra, amely tájékoztató az EK-rendeletnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok területükön való felhasználásának korlátozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletervezetről. Köszöntöm Rác András helyettes államtitkár urat a Földművelésügyi Minisztérium részéről.

Engedjék meg, hogy rövid elnöki felvezető után felkérjem Firtl Mátyás alelnök urat a bizottsági ülés vezetésére... *(Jelzésre:)* Bocsánat, Firtl Mátyás képviselőtársamat, bizottságunk volt alelnökét, hogy vezesse le a bizottsági ülést, mert nekem - most kaptam egy értesítést - 10 óra 30 perckor el kell mennem egy másik helyre. Köszöntöm államtitkár urat.

Tisztelt Bizottság! A bizottságunkban az elmúlt ciklusban egyeztetési eljárás keretében foglalkoztunk már a GMO-termesztés korlátozásával kapcsolatos uniós rendeletervezettel, amely végül idén került elfogadásra. Az Európai Bizottság két

hete terjesztette elő a GMO-k tiltását élelmiszerek és takarmányok vonatkozásában lehetővé tevő rendelettervezetét és a kapcsolódó közleményét. Államtitkár úrtól a rendelettervezet jelentőségéről kérnék egy nagyon rövid áttekintést, illetve arról, hogy az miként érintheti hazánk elkötelezett GMO-mentességét. Csak megjegyzem képviselőtársaimnak, hogy az elmúlt ülésünk egyikén a TTIP-ről volt szó, tehát a transzatlanti kereskedelmi megállapodás helyzetéről adott tájékoztatást Mikola államtitkár úr, akkor itt hangsúlyosan került elő a magyar álláspont, ebben mi hajthatatlanok vagyunk a GMO-val kapcsolatban. Tehát ez egy olyan kérdés, ami bizottságunkat naprakészen érinti. Köszönöm, hogy elfogadta bizottságunk meghívását. Egyébként a minisztérium részletes írásbeli tájékoztatóját a tegnapi napon eljuttattuk képviselőtársaimnak. Köszönöm szépen.

Mielőtt átadom a szót államtitkár úrnak, kérem Firtl Mátyás képviselőtársamat, hogy vegye át az elnöklést.

(Az ülés vezetését Firtl Mátyás, a bizottság tagja veszi át.)

ELNÖK: Én is nagy tisztelettel köszöntöm helyettes államtitkár urat. Megadom a szót, hogy legyen szíves, egészítse ki azt az anyagot, amit kaptunk. *(Dr. Hörsik Richárd távozik az ülésről.)*

Dr. Rácz András tájékoztatója

DR. RÁCZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Köszönöm szépen a szót. Köszöntöm a tisztelt bizottságot, elnök urat. Ahogy Hörsik elnök úr is említette, hogy a bizottság elkötelezett, úgy mi a szaktárca és a kormány részéről is elkötelezettek vagyunk GMO-ügyben.

Mielőtt rátérnék a javaslatra, néhány szót a háttéréről meg az előzményekről szeretnék szólni. Az Európai Bizottság még a kinevezésekor vállalta azt, hogy felülvizsgálja a géntechnológiával módosított szervezetek vagy ahogy mondani szoktuk, a GMO-k engedélyezésére vonatkozó, jelenleg hatályban lévő jogszabályi előírásokat. Tette ezt azért, mert jelenleg a tagállamok kétharmados döntése kell a konkrét tiltáshoz. Ez általában nincsen meg, nagyon ritka esetben van meg, de sokan, akár a tagállamok többsége is általában ellenzi a GMO-k engedélyezését. Ha nincs meg ez a kétharmados többség, akkor ebben az esetben a Bizottságnak kell döntenie. A Bizottság a tudományos tanácsadó testületéhez, az EFSA-hoz fordul, tőle kér véleményt, és az EFSA véleménye finoman szólva nem mindig egyezik a tagállamok többségének a véleményével, tehát gyakran ez a tanácsadó testület GMO-párti, illetve engedékenyebb a GMO-k felhasználásával kapcsolatban. Viszont ilyenkor a Bizottság döntése már kötött, és hiába ellenzi a tagállamok többsége, de nincs meg a kétharmad, a Bizottságnak engedélyezni kell, és ez egy politikailag nagyon nehezen vállalható szituáció.

A jelenlegi rendszert az 1829/2003. EK-rendelet szabályozza. Ha megvan ez a bizottsági döntés, akkor a tagállam számára szűk körben még van menekülési útvonal, tehát van lehetőség a tiltásra, de bizonyítani kell azt, hogy állati, emberi egészségre vagy a környezetre komoly kockázatot jelent ennek a GMO-nak az engedélyezése. Ezt tudományosan bizonyítani kell komoly vizsgálatokkal, és ha ez alá van támasztva, akkor sürgősségi intézkedést hozhat a tagállam. Így tiltottuk mi meg a most egyetlen, EU-s engedély alapján köztermesztésben lévő GMO-s MON 810 kukorica magyarországi felhasználását annak idején.

A tagállami szabadság azért, ahogy haladtunk előre - ahogy említette itt elnök úr is -, folyamatosan szélesedett. Április 2-án hatályba lépett egy új EU-s irányelv, a 2015/412., ahol a köztermesztés tekintetében ez az irányelv a tagállamok számára

lehetővé tette, hogy saját hatáskörben társadalmi, gazdasági vagy egyéb okokra hivatkozva megtiltsák, korlátozzák vagy akár teljes egészében meg is tiltsák a GMO-k termesztését. *(Dr. Józsa István visszatér az ülésterembe.)* Ez az irányelv jelenleg átültetés alatt van, jön az Országgyűlés elé rövidesen, még most a tavaszi időszakban. Ha jól tudom, akkor a kormány a holnapi ülésén tárgyalja külön napirendként az ehhez szükséges, az átültetéshez szükséges jogszabály-módosításokat. Ez sürgős, tényleg sürgős feladat, mert jelenleg nyolc génmódosított kukoricára vonatkozó köztermesztési engedélykérelem van függőben az Európai Unióban, és ezeknek az engedélyezése várható is a közeljövőben. Tehát ezt ki kell mindenképp védenünk. A sürgősségről meg a gyorsaságról csak annyit, hogy ez az irányelv, ami most április 2-án jelent meg, a magyar uniós elnökség alatt, 2011-ben még mi dolgoztuk ki hozzá a részletes indokokat. *(Tessely Zoltán megérkezik az ülésre.)* Tehát négy év telt el addig, amíg jogszabály lett belőle. Ezt azért fontos tudni vagy látni kell, hogy a jogalkotás bizony ilyen ütemben halad.

Rátérve a jelenlegi javaslatra, amiről szó van. Ez a javaslat április 22-én került előterjesztésre a Bizottság részéről. Itt a lényeg, hogy lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy szuverén módon saját hatáskörben döntsenek arról, hogy korlátozzák vagy megtiltják az élelmiszerek és takarmányok felhasználását. Tehát az előző irányelv a köztermesztésről szólt, ez a javaslat pedig az élelmiszerekben, takarmányokban való GMO-s szervezetek felhasználásának a korlátozásáról szól. Tehát egy további jelentős előrelépésként értékelendő, de hozzá kell tenni, hogy ez csak egy bizottsági javaslat, a tagállamok véleménye még nincsen benne, a vita csak most következik. Ahogy említettem az előző irányelvnél, hogy négy év kellett hozzá - még a magyar elnökség alatt lett a részletes indoklás megalkotva és most került elfogadásra -, itt is várható több év, amíg ebből konkrét jogszabály lesz. De az már biztató, hogy a 2015. II. félévi lett elnökség már napirendjére veszi, tehát elkezdődik a tagállamokkal való vita és konzultáció. Először a szaktanácsok, aztán a COREPER, a Tanács, majd a trilógus: Tanács, Bizottság és a Parlament trilógusa. Úgyhogy elindul szép lassan a folyamat.

Nagyon fontos megemlíteni, hogy ez az új javaslat nem érinti a korábbi 1829/2003. EK-rendeletet, tehát az ebben foglalt tiltási lehetőség, amit a bevezetőben elmondtam, ami alapján mi meg tudtuk tiltani sürgősségi intézkedés keretében még évekkal ezelőtt a MON 810-es, jelenleg egyetlen köztermesztésre engedélyezett kukoricának a magyarországi termesztését, tehát ez a régi rendszer továbbra is fennmarad. Tehát a régi és az új rendszer egymás mellett fog élni, egymást kiegészítve fog működni, ami mindenképpen pozitívan értékelendő. Tehát, ha az egész EU területére vonatkozó forgalomba hozatali engedély kiadásra kerül, akkor ezt követően lehetne a bizottsági javaslat szerint tagállami tiltást bevezetni az adott GMO-ra vonatkozóan, tehát ha a régi rendszeren átmegy a dolog, akkor ez egy plusz tiltási lehetőség lesz a tagállamok számára.

Mi a mi álláspontunk, a szaktárca, a kormány álláspontja a bizottsági javaslattal kapcsolatban? Azt tudjuk, ez el is hangzott, hogy hazánk számára kiemelt politikai és gazdasági érdek az ország GMO-mentességének a megőrzése. Azt gondolom, erről pártok feletti konszenzus van a magyar Országgyűlésben 2006 óta, ami mindenképpen egy rendkívül pozitív dolog. 2012. január 1-jét követően alkotmányos szintű védelmet is kapott a GMO-mentesség, az Alaptörvény XX. cikke rögzíti expressis verbis ezt a törekvését a magyar államnak.

Ahhoz, hogy ezt megvalósítsuk, folyamatos munkában kell lennünk, hiszen mi egy európai relációban dolgozunk. A Földművelésügyi Minisztériumban intenzív folyamatos munka folyik annak érdekében, hogy összefogjunk a hasonlóan

gondolkodó tagállamokkal, és egy olyan övezetet alakítsunk ki Európában, ahol nem természetnek genetikailag módosított fajtákat. Mi úgy gondoljuk, sőt meg vagyunk róla győződve, hogy mind a versenyképességünk, mind az exportlehetőségünk tekintetében az egy alapvető dolog, hogy megőrizzük Magyarország GMO-mentességét. Fazekas Sándor miniszter úr ebből a célból hirdette meg a „Szövetség a GMO-mentes Európáért” kezdeményezést. Ezt részletesen le is írtuk az írásbeli anyagban. Minden érintett EU-s miniszterrel személyesen is találkozik és próbálja minél szélesebb körben egységbe kovácsolni a hasonlóan gondolkodó tagállamokat.

Ehhez a gondolkodáshoz, ehhez a törekvéshez segítséget nyújt ez a tervezet, és ha ebből valamikor jogszabály lesz, akkor ez az EU-s jogszabály is, hiszen nemcsak a köztermesztésben, ahogy említettem, hanem élelmiszerként vagy takarmányként való felhasználást is meg lehet tiltani tagállami szinten, szuverén tagállami döntés alapján. Tehát összességében azt tudjuk mondani végeredményben, hogy illeszkedik Magyarország GMO-politikájához, és egy pozitív kezdeményezésnek ítéljük meg, jó kiindulási alap a tagállamokkal való tárgyalásokhoz. Bár nyilván, mint minden előzetes tervezetnél, a részletkérdéseket tisztázni kell. Sajnos a tervezet például nem sorolja fel azokat az indokokat, amelyek alapján a felhasználást meg lehet tiltani. Ez probléma, mert nem egyértelmű, hogy mit fog a Bizottság majd elfogadható indoknak tekinteni, amikor egy tagállam bevezeti vagy betiltja az élelmiszerként, takarmányként való felhasználást. Tehát az a meggyőződésünk, hogy ezt az indokrendszert részletesen ki kell dolgozni, és a jogszabálynak, a végső jogszabálynak tartalmaznia kell, mint ahogy a köztermesztéssel kapcsolatos jogszabály - ami most megy az Országgyűlés elé, amit még, ahogy említettem, 2011-ben, a mi elnökségünk alatt, akkor dolgoztuk ki ezt a részletes indokrendszert. Talán ez sikerülni fog, mert a két jogszabály úgymond egy kaptafára készül, tehát nagyon hasonló logikát követ.

Nagyon fontos tisztázni azt majd a tárgyalások során, hogy mit értünk használat alatt, mit jelent az élelmiszerként, takarmányként való felhasználás, tehát szűkebb vagy tágabb körben értelmezendő. Tehát, ha betiltjuk, akkor mégiscsak be lehet-e hozni vagy át lehet-e csomagolni vagy lehet-e raktározni. Ezeket a kérdéseket majd tisztázni kell, nyilván ez az előttünk álló időszak kérdése. Nekünk az a törekvésünk, hogy a tiltás minél szélesebb körben, minél tágabb értelmezésben megfogalmazható legyen a tagállam számára. Ennek jegyében fogunk tárgyalni majd az elkövetkezendő időszakban a javaslatról a mi szintünkön és az EU-s fórumokon. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Én is köszönöm államtitkár úrnak. A rend helyreállt egy rövid idő után, tehát átadom az elnöklést alelnök úrnak, hiszen őt illeti a dolog.

(Az ülés vezetését Tessely Zoltán, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Én is tisztelettel és szeretettel köszöntöm helyettes államtitkár urat, kedves kollegáit, képviselőtársaimat. A kérdések feltételére nyílik lehetőség. Parancsoljanak! *(Jelzésre:)* Képviselő asszony, átadom a szót.

Kérdések, vélemények

CSÖBÖR KATALIN (Fidesz): Köszönöm a lehetőséget. Én egy olyan területről jövök, Miskolcra, ahol közel van a szlovák és az ukrán határ. Gondolok én itt arra, hogy szép ez a GMO-mentesség, de hogyan tudjuk megvédeni majd a hazai mezőgazdaságot vagy az élelmiszeripart vagy a gazdálkodókat az esetleges szennyeződésektől?

Ahogy én is beszélek az emberekkel, mindenki a GMO-mentességet kívánja, úgyhogy nyilván ez a mi érdekünk. De a gyakorlatban hogy fog ez kinézni a jövőben? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még kérdés? *(Jelzésre:)* Képviselő úr, öné a szó.

FIRTL MÁTYÁS (KDNP): Pontosan ott folytatnám, ahol képviselő asszony befejezte. Belenéztünk az anyagba, ott látható, hogy kikkel vagyunk gyakorlatilag egy platformon, és ott én Romániát nem látom. A környező országokkal közel egy platformon vagyunk, de Románia nincs ebben a, ha úgy tetszik, közös csapatban. Éppen ezért én is fontosnak tartom azt a kérdést, hogy hogyan tudjuk ilyen alapon aztán megvédeni a saját magunk természetét, hiszen éppen a napokban volt hír, hogy valakik egy raktárba beszállítottak ilyet. Ennek az ellenőrzésére kérdeznék rá, hogy hogyan jöttek rá erre is, amikor bejött az anyag, a mag. Ki az, aki ezt megfelelő módon tudná ellenőrizni a közúton, az EKÁER-en keresztül, vagy mi az a pont, ahol igazán meg lehet fogni ezeket a kérdéseket, hogy ilyen szennyezett termékek bekerüljenek az országba?

Köszönöm a helyettes államtitkár úrnak, hogy rávilágított arra, hogy azért ez egy komoly lobbitevékenységet igényel, hiszen kétharmados elfogadásra van szükség, ezért úgy gondolom, nagyon sokat kell tenni, nem véletlenül jegyzi meg az anyag is, hogy Fazekas miniszter úr éppen ezért próbál egyfajta szövetséget létrehozni azoknak az országoknak a minisztereivel, hogy valóban erőteljesebben tudjuk képviselni a GMO-mentességet. Ez egy új lépés és egy lehetőség, ami látunk a 412-essel, hogy van egy kis előrelépés, de éppen ezeknek a szövetségkereséseknek az eredménye lehet az, hogy tulajdonképpen nagyobb biztonságban lehetünk itt, Közép-Európában. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még kérdés? *(Nincs jelzés.)*

Két rövid kérdést szeretnék én is megfogalmazni. Jól emlékszünk rá, hogy az élelmiszerlánc-felügyeleti díj változásaival nagyon sok élelmiszerlánc nem értett egyet, hiszen növekedtek a terheik. De csatlakozva Firtl képviselő úr kérdéséhez: az ellenőrzésben, hogy mi is kerül pontosan a polcra, és a vásárlók mit tudnak onnan levenni, a GMO-mentesség területén jelentett-e változásokat? Tehát az ellenőrzések elmélyültek-e e tekintetben, hogy egészséges élelmiszerhez, GMO-mentes élelmiszerhez jussanak a polgáraink, illetve, ha nem így van, akkor azt láthassák a megadott élelmiszer csomagolásán is?

A beszámolóban is elhangzott, helyettes államtitkár úr említést tett róla, hogy Fazekas miniszter úr elindított egy programot a „Szövetség a GMO-mentes Európáért” programot. Az iránt érdeklődnék, hogy ennek milyen a fogadtatása, tehát melyek azok az országok, államok, amelyekből pozitív, és esetleg, ha van olyan, ahonnan negatív visszajelzések érkeznek, akkor azt jó, ha tudjuk. Kérem helyettes államtitkár urat, hogy legyen kedves ezekről beszámolni. *(Dr. Tóth Bertalan távozik az ülésről.)*

Vissza is adom a szót a kérdések megválaszolására. Parancsoljon!

Dr. Rácz András válasza

DR. RÁCZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Köszönöm szépen a kérdéseket. Csöbör képviselő asszonynak válaszolnék először, udvariassági sorrendben is. Miskolc, Szlovákia, határ közeli térségek. Szerencsére azt a törvényt, ami holnap a kormány elé kerül, és nemsokára jön be az Országgyűlés elé -

amit módosítunk azért, hogy a köztermesztéssel kapcsolatos implementációja az EU-s jogszabálynak megtörténjen -, ami pontosan a '98. évi XXVII. törvény, ami a géntechnológiai tevékenységről szól, egy rendkívül széles végrehajtási rendeletcsokor övezi, tehát tíz felett van a végrehajtási rendeletek száma, és egész pontosan meg vannak benne határozva a részletszabályok.

Részben még akkor készült ez a szabályozás, amikor az EU-ban egy sokkal megengedőbb gyakorlat volt a GMO-kkal szemben, és sokkal kisebb tagállami szabadságot hagyó gyakorlat volt - most ez a két új jogalkotási folyamat pontosan a tagállamok szabadságát szélesíti -, még azokban az időkben készült, amikor arra készültünk, hogy nekünk mint tagállamnak kicsi szuverenitásunk lesz saját döntés meghozatalára a GMO tekintetében. Ez azt jelenti, hogy ezekben a rendeletekben pontosan meg van határozva, hogy ha akár még a bizottsági döntés szerint nekünk abban az időben - ma már nem - kötelező lett volna vagy a bizottsági döntés ránk is kötelezően érvényes lett volna, hogy itt GMO-s növényeket be lehet hozni a köztermesztésbe, akkor mi egy olyan akadálypályát állítottunk ezekben a végrehajtási rendeletekben, ami elvileg lehetséges, gyakorlatilag lehetetlen: külön engedélyező hatóság, külön védőtávolságok, novellába vagy regénybe illő körülmények között magától a cégtől, korábban megszerzett anyagokból kiolvasott védőtávolságokat az Európai Bizottság asztalára helyezve végül is sikerült kétszer is kétharmados többséget szerezni az Európai Bizottságban, hogy mi a köztermesztésből ki tudjuk vonni, vagy ne kelljen engedélyezniük.

Ennek a régi eljárásnak az eredményeként sürgősségi intézkedést hozhatunk a GMO-s köztermesztésbe vont kukoricával szemben. Tehát a biztonsági fékek be vannak építve a rendszerbe. Több között ilyen az - most egy konkrétumot hadd mondjak -, hogy 800 méter az a távolság, ami egy biztonságos távolság a táblák között az átszennyeződésre, tehát a határtól 800 méterre semmilyen engedélyt nem lehet kiadni akkor sem, ha mondjuk, Szlovákia hasonlóan elkötelezett GMO-ellenes lenne, mint Magyarország; egyébként az, csak nem ilyen határozottan. Kísérleti jelleggel folyik GMO-s termesztés a tagállam területén, de alapvetően nem GMO-párti országról van szó. De mindegy, ettől függetlenül mi 800 méterre a határtól sehova sem adunk engedélyt, tehát nincsen az átszennyeződésre...

CSÖBÖR KATALIN (Fidesz): Bocsánat, és mi történik a gazdával, akinek ott a földje? Az nem termeszthet semmi?

DR. RÁCZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Termeszthet, csak éppen, mondjuk, nem kukoricát. Tehát azt a kukoricát, amivel átszennyeződhet a határon, nem termesztheti, de azonkívül vethet bármit. Úgyhogy e tekintetében én úgy gondolom, hogy nincs ilyen probléma.

A másik kérdésre rátérve: Firtl Mátyás képviselő úr kérdezte az ellenőrzést, meg most van ez az újabb botrány, a nagy mennyiségű szennyezett vetőmag. Ez nem GMO-s vetőmag, ez GMO-val szennyezett vetőmag. Itt a Nébih, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal rendszeres éves ellenőrzéseket tart rutinszerűen. Egyre több ellenőrzésünk van. Most statisztikát erre nem tudok mondani, hiszen én a környezetügyért vagyok felelős, tehát nem az élelmiszer-biztonságért, de biztosan az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkár konkrét statisztikát is tudna mondani, hogy hogyan növekednek évről évre az ellenőrzéseink, és hogyan jelenik meg prioritásként benne a GMO. Egy biztos, több száz mintavétel és több száz ellenőrzés történik évente. Az, hogy a raktárban találtuk meg ezt a szennyezett vetőmagot - ez nem GMO-s vetőmag volt, hanem egy bizonyos szennyezettséget

mutató vetőmag -, azt jelzi, hogy hatékony a rendszer. Tehát nem a földön kellett betárcsázni, nem történt meg semmilyen átporzás, szennyezés, hanem még a raktáron sikerült a rutinszerű ellenőrzésen fennakadnia. Úgyhogy azt gondolom, ez is az ellenőrzés hatékonyságát támasztja alá.

Végül Tessely alelnök úr kérdésére válaszolva; részben az ellenőrzéseket kérdezte ő is, másrészt, hogy a polcokon ne láthassunk ilyen termékeket. Ez egyébként nagyjából rendben van, hiszen a termék GMO-tartalmát kötelezően fel kell tüntetni a csomagoláson, ezt jogszabály írja elő Magyarországon. Érdekes módon nem is kell egyéb intézkedéseket meghozni, ugyanis élelmiszerek tekintetében egyáltalán maga a piac, maga a kereskedelem önszabályozó módon kivetette magából ezeket az árukat, mert senki nem vásárolja ezeket a termékeket. A nagyobb probléma a hússal, a tejjel és olyan élelmiszerekkel van, amelyek nem GMO-sak. Tehát nem génmódosított szarvasmarha húsról vagy tejéről van szó, hanem ezeket az állatokat GMO-s takarmánnyal etették és takarmányozták, tehát a húruk, tejük, tartalmazhat származékokat. A takarmányoknál van a nagyobb probléma, ahol a takarmányokon ugyan jelölni kell, de amikor azt már az állat megette, akkor az állaton már - most, jelenleg - a húsan, tejen nem jelenik meg a GMO-s jelölés. Szeretném tájékoztatni a bizottságot, hogy e tekintetben, ha tetszik, ha nem tetszik bizonyos gazdáknak, a Földművelésügyi Minisztériumnak akkor is ez a határozott célja: decemberben egy rendeletet fogunk kiadni, amelyben a húst, tejet, tehát a származékos módon GMO-s szervezeteket tartalmazó élelmiszereket is kötelezően jelölni kell, hasonlóan a GMO-s kukoricához - ami mondom, élelmiszerként nem jelenik meg a polcokon -, tehát hasonlóképpen jelölni kell.

És végül: az országok, akik támogatnak, nem támogatnak, mi a helyzet ezzel a nemzetközi kezdeményezéssel? Rendkívül jó a helyzet. Hét ország van, aki feltétlenül támogat minket: Ausztria, Bulgária, Ciprus, Horvátország, Lettország - ők lesznek a következő elnökök, ez azért fontos, mert a tervezetet már ők napirendre vették -, Litvánia, Szlovákia, Szlovénia. Nyitottak, tehát kevésbé aktívak, mint mi, de egyértelműen GMO-ellenesek, illetve nyitottak a kezdeményezéseinkre: Dánia, Németország és Románia. És akik elutasítanak minket egyértelműen, ez csak négy tagállam: Belgium, a Cseh Köztársaság, az Egyesült Királyság és Észtország. Tehát egyelőre ez a mérleg, ez az egyenleg.

Tehát folyamatban van ez a munka, a miniszter úr személyesen folyamatosan ezekkel a miniszterekkel tárgyal. A helyzet még változhat még pozitívabb irányba is reményeink szerint. Köszönöm szépen a kérdéseket.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük helyettes államtitkár úrnak a tájékoztatót.

Elnöki tájékoztató

Szeretném tájékoztatni továbbá képviselőtársaimat, hogy a bizottság soron következő ülése jövő héten hétfőn, május 11-én délelőtt 10 órakor kerül megtartásra. Kivételesen a földszint 93. számú teremben, a Honvédelmi és rendészeti bizottság tárgyalójában lesz. Az előzetes tervek szerint három napirendi pontot fogunk tárgyalni: az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Stratégiai Beruházási Alapról, valamint az 1291/2013. EU és az 1316/2013. EU-rendelet módosításáról szólót. Ez egy zárt ülés lesz. A következő napirendi pontok pedig: tájékoztató a 2015. évi konvergenciaprogramról és tájékoztató az Európa 2020. stratégia végrehajtásáról, a 2015. évi nemzeti reformprogramról. Az első két napirendi pont előadója Balogh László helyettes államtitkár úr lesz, a harmadik napirendi pontnak pedig Turóczy László helyettes államtitkár úr lesz az előadója.

Az ülés berekesztése

Ezzel a jelenlegi bizottsági ülést bezárom. Köszönöm szépen mindenkinek a munkáját.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 56 perc)

Firtl Mátyás
a bizottság tagja

Tessely Zoltán
a bizottság alelnöke

Dr. Hörcsik Richárd
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Nánásiné Czapári Judit és Baloghné Hegedűs Éva